

TE2024 - järjestämisvastuu

27.1.2023 Jenni Jokela, kansliapäällikkö, Joensuun kaupunki

Perustuu Vento & Pernu –Työllisyyden asiantuntijat Oy:n tuottamaan esiselvitykseen 12/2022

Lähtökohdat

- Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirretään valtiotoimijalta kunnalle 1/2025
- Tavoitteena lisätä työllisyyttä tuomalla palvelut osaksi kunnan elinvoimatehtävää
- Uudistuksella arvioitavaan saatavan 7000-10 000 lisätyöllistä (perustuu kannustavaan rahoitusmalliin)
- TE-toimistojen henkilöstö sekä osa ELY-keskusten henkilöstöä siirtyy kuntiin liikkeenluovutuksella

Siirtyvät tehtävät 1/2025

Henkilöasiakaspalvelut

- ✓Työnhakijan asiakaspalveluprosessi (ns. uuden asiakaspalvelumallin mukaisella tavalla)
- ✓Työnhakijan tieto- ja neuvontapalvelut
- ✓Työnhakija-asiakkaan työttömyysturvan tehtävät
- ✓Työnvälityspalvelut
- ✓Työnhaku-, ura- ja työhönvalmennus
- ✓Työvoimakoulutus
- ✓Muutosturvakoulutus
- ✓Henkilöasiakkaan asiantuntija-arvioinnit
- ✓Valmennukset ja kokeilut
- ✓Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu
- ✓Henkilöasiakkaalle maksettavat tuet ja korvaukset (matka- ja yöpymiskorvaukset sekä kulukorvaus palvelujen ajalta)
- ✓Henkilöasiakkaasta työnantajalle myönnettävät tuet ja korvaukset (palkkatuki, starttiraha, työolosuhteiden järjestelytuki, 55v täyttäneiden työllistämistuki,
- ✓Muutoksenhaku palveluihin liittyviin päätöksiin
- ✓Työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin ja nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun mukaiset tehtävät (nykyinen TYP-laki kumotaan)
- ✓Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaiset tehtävät.

Työnantajapalvelut

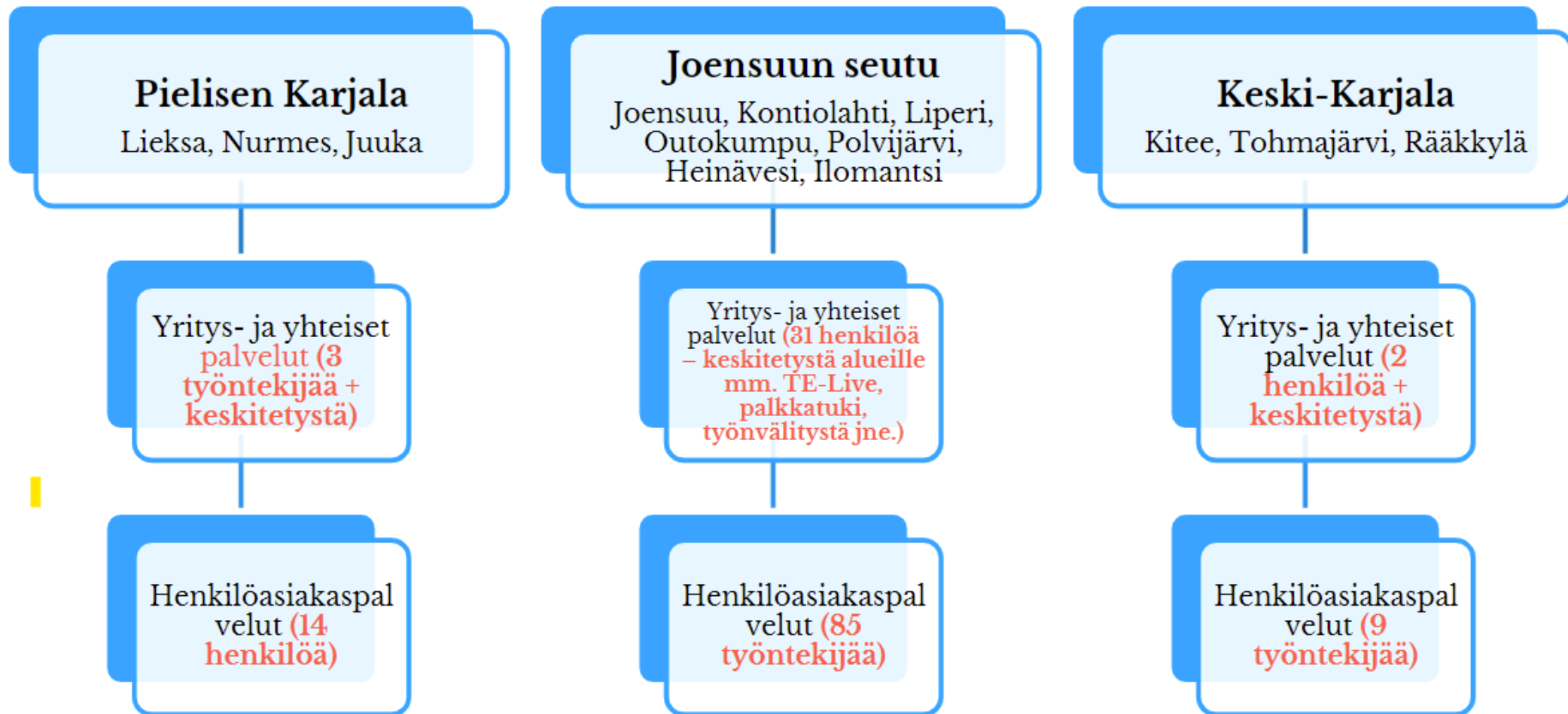
- ✓Työnantajan tieto- ja neuvontapalvelut
- ✓Työnvälityspalvelut
- ✓Työvoimakoulutus
- ✓Muutosturva työnantajalle
- ✓Työkokeilupäätökset
- ✓Työnantajalle maksettavat tuet ja korvaukset (palkkatuki, starttiraha, työolosuhteiden järjestelytuki, 55v täyttäneiden työllistämistuki)
- ✓Muutoksenhaku palveluihin liittyviin päätöksiin

Muut tehtävät

- ✓Velvoitetyöllistäminen
- ✓Maksatustehtävät
- ✓Tehtäviin liittyvä johtaminen: esimerkiksi tiedontuotanto jne. (ei lakisääteistä)
- ✓Tehtäviin liittyvä hallinto: esimerkiksi arkistointi jne.
- ✓Järjestämisvastuutehtävät; yhdenvertaisuus, koordinointi jne.
- ✓Palveluiden tuotantoon liittyvät tehtävät; hankinnat, oma tuotanto, avustukset, koordinointi jne.

Pohjois-Karjalan TE-toimiston seudullinen asiakaspalvelumalli ja alueiden työntekijät (arvio)

+ Johto ja johdon tuki 11 työntekijää

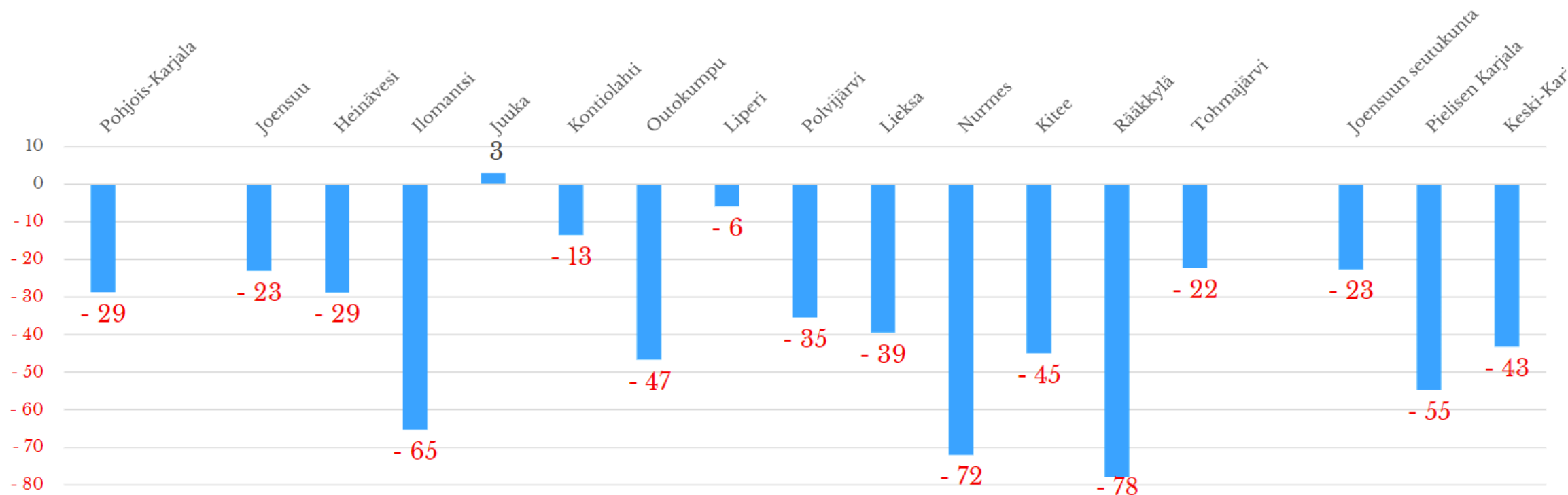
Rahoitus

- Työvoimapalveluista muodostuu uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus viedään kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmään
- Valtionosuus maksetaan yksittäisille kunnille yleiskatteellisena (=ei korvamerkitty työvoimapalvelujen järjestämiseen)
- 50 % rahoituksesta kohdennetaan työvoiman määrän perusteella, 50 % työttömien määrän (laaja työttömyys) perusteella

Uudistuksen nettovaikutus (€/as) Pohjois-Karjalassa kunnittain ja alueittain

16

Nettovaikutus (tulot - menot), €/as

- Laskennallinen nykytila on työ- ja elinkeinoministeriön laskema taso nykyisistä kustannuksista siirtyviin palveluihin vuoden 2019 toteumalla.
- Valtionosuuden lisäys on työ- ja elinkeinoministeriön laskelma ja perustuu tulevaan rahoitusmalliin. Luku on ennuste vuonna 2025 tehtäviin tulevasta valtionosuuden lisäyksestä.
- Rahoitus laskee koko alueella **4,7 milj. €** verrattuna vuoden 2019 laskennalliseen tasoon
 - Miten sopeutetaan? Miten tuleva vos riittää uudistukseen liittyvien odotusten täyttämiseen?

Järjestämisvastuu HE § 12

”12 §.Työvoimapalveluiden järjestäminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin kunta voisi järjestää työvoimapalvelut itse ja milloin kuntien tulisi muodostaa yhteistoiminta-alue palveluiden järjestämistä varten.

*Pykälän 1 momentin mukaan **kunta voisi järjestää työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä.** Työvoiman määrää koskevalla vaatimuksella varmistetaan järjestämisvastuun toteuttamiseksi riittävän vahvat henkilöstöresurssit sekä taloudelliset voimavarat valtiolta siirtyvän, perusoikeuksiin liittyvän tehtävän hoitamiseksi kunnissa niin, että palvelujen yhdenvertaista saatavuutta koskevien vaatimusten voidaan olettaa täyttyvän. Samalla varmistetaan, että työvoimapalvelut säilyvät asiakkaan kannalta kokonaisuutena eikä palvelujen kokonaisuus pirstaloitu.*

***Jos kunnan työvoiman määrä alittaa 20 000 henkilön rajan, kunnan tulisi muodostaa yhden tai useamman muun kunnan kanssa yhteistoiminta-alue työvoimapalveluiden järjestämiseksi.** Tällä tavoin muodostettavalla **työllisyysalueella** siihen kuuluvien kuntien yhteenlasketun työvoiman määrän tulisi olla vähintään 20 000 henkilöä. **Työllisyysalueen tulisi olla maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Maantieteellisellä yhtenäisyydellä tarkoitetaan sitä, että jokaisella työllisyysalueeseen kuuluvalla kunnalla on yhteinen raja vähintäänkin yhden muun samaan työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan kanssa. Työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivalla alueella tarkoitetaan aluetta, jolla työssäkäyntiin liittyvä pendelöinti kuntien välillä tai toiseen kuntaan on yleistä. Työmarkkinoiden toimivuus lähtökohtaisesti edellyttää esimerkiksi keskuskaupungin, jonne pendelöinti pääasiassa kohdistuu, sisällymistä alueeseen.** Työllisyysalueen muodostaminen ei olisi sidoksissa valtion aluehallinnon mukaisiin toimialueisiin, maakuntarajoihin tai hyvinvointialueisiin. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon jälkeen annettavan lain (voimaantulolaki) 4 §:ssä säädettäisiin mahdollisuudesta poiketa edellytetystä 20 000 henkilön työvoimapohjasta valtioneuvoston luvalla.”*

Pohjois-Karjalan kaksi vaihtoehtoa

HE:n mukaisesti Pohjois-Karjalassa on käytännössä korkeintaan kaksi realistista vaihtoehtoa TE-palvelujen järjestämiseksi:

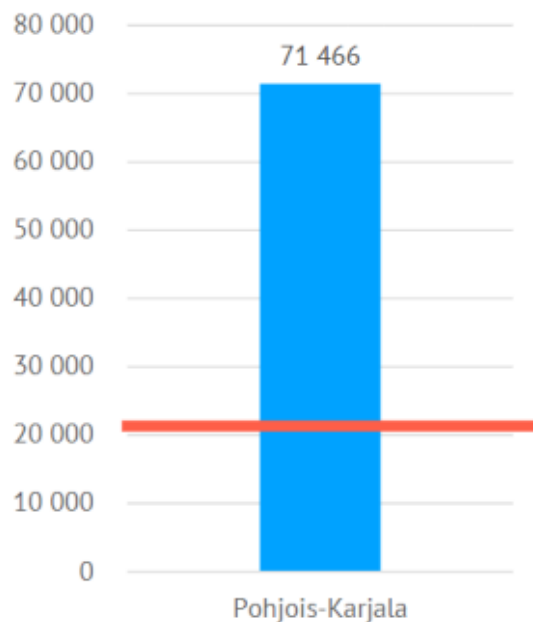
- 1. Maakunnallinen työllisyysalue** –Joensuu vastuukuntana
- 2. Kaksi työllisyysaluetta** -Joensuu itsenäisesti, muut kunnat yhdessä

Koko Pohjois-Karjala; perustiedot

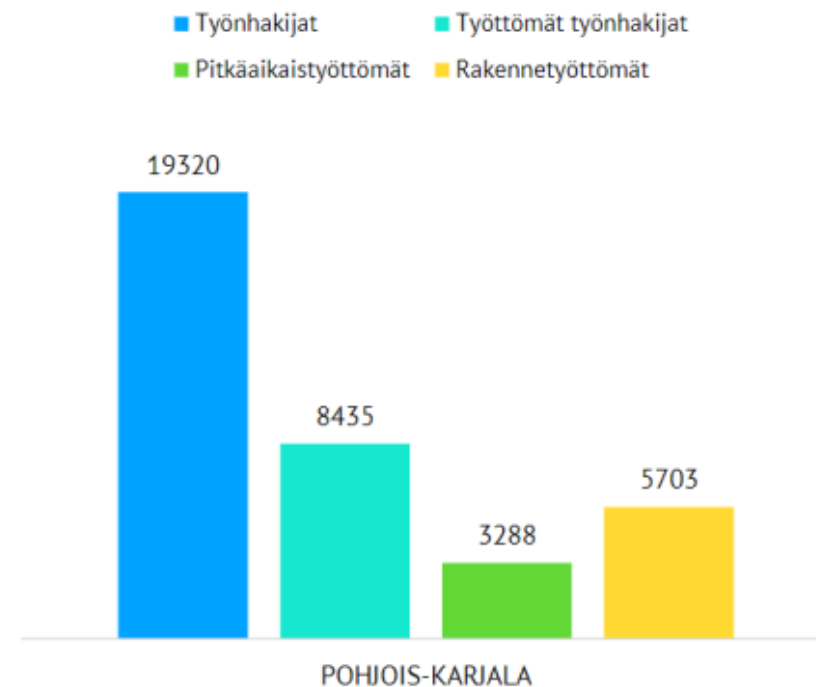
23

Alue on yhtenäinen ja sillä on keskuskaupunkina Joensuu. Haasteena on alueen maantieteellisesti suuri koko.

Alue täyttää työvoiman määrään liittyvän 20 000 henkilön reunaehdon

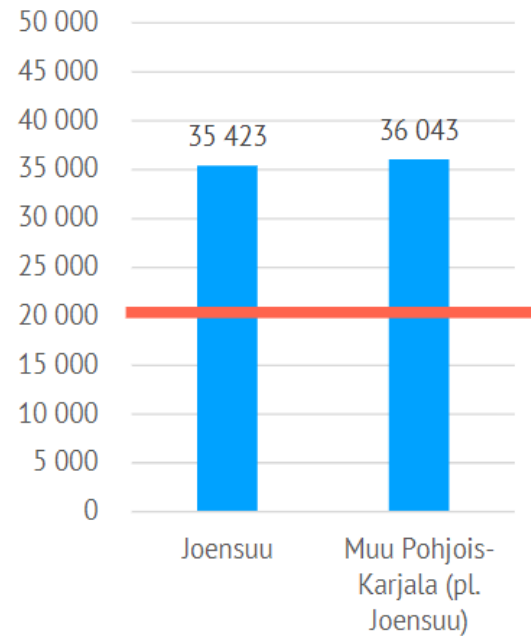
Siirtyvien tehtävien henkilöasiakkaiden määrä on mallissa suurin. Käytännössä se tarkoittaa monipuolisia palveluita.

Joensuu ja muu Pohjois-Karjala; perustiedot

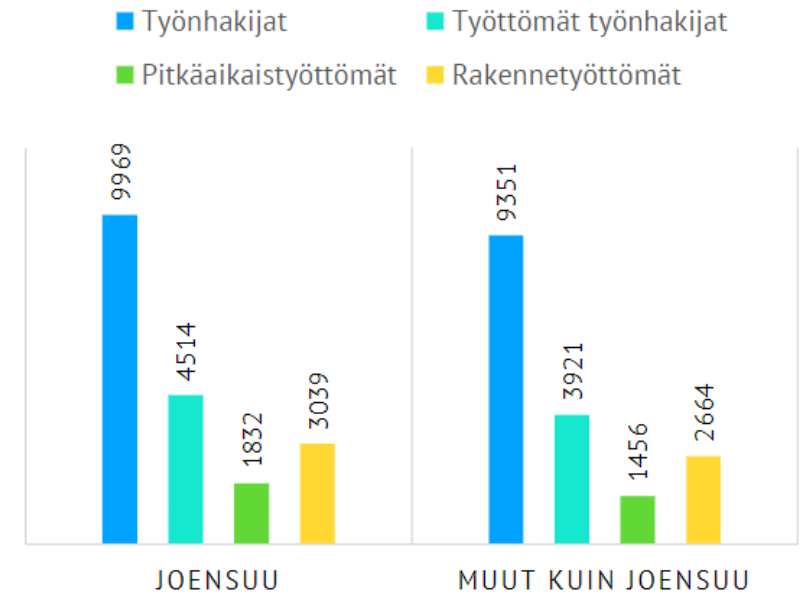
22

Alueet ovat yhtenäisiä. Muulla Pohjois-Karjalalla ei ole keskuskaupunkia.

Molemmat alueet täyttävät työvoiman määrän kriteerit. Jako olisi myös tasapainoinen ajatellen koko Pohjois-Karjalan työvoiman jakautumista eri työllisyysalueille.

Siirtyvien tehtävien henkilöasiakkaiden määrä on tasapainossa alueiden kesken. Molempiin muodostuu riittävä asiakasmäärä palveluiden tarjoamisen kannalta.

Pendelöinti koko maakunnassa

 Kotikunnassa työssäkäyvät

 Kotikunnan ulkopuolisista kunnista yleisin työssäkäyntikunta

- Pendelöinti koko maakunnassa kohti Joensuuta.
- Työssäkäynti pääasiassa omaan kuntaan ja Joensuuhun.

Työpaikan kunta (sarakeet)	Heinävesi	Ilomantsi	Joensuu	Juuka	Kitee	Kontiolahti	Lieksa	Liperi	Nurmes	Outokumpu	Polvijärvi	Rääkkylä	Tohmajärvi	Yhteensä
Asuinkunta (rivit)														
Heinävesi	790	0	40	0	1	4	0	14	2	12	0	0	0	863
Ilomantsi	2	1 067	228	0	6	24	5	3	3	3	1	0	4	1 346
Joensuu	27	214	24 313	55	189	1 404	177	906	31	219	119	55	202	27 911
Juuka	0	1	62	1 054	1	15	37	12	116	5	9	0	1	1 313
Kitee	1	0	254	2	2 451	10	1	13	1	2	0	17	113	2 865
Kontiolahti	4	33	3 851	38	23	1 840	59	180	19	53	30	1	30	6 161
Lieksa	0	5	162	29	0	18	2 924	6	88	1	3	0	4	3 240
Liperi	22	8	2 258	11	11	193	12	1 738	10	232	64	3	13	4 575
Nurmes	1	3	93	57	0	3	74	8	2 743	1	1	0	1	2 985
Outokumpu	1	1	280	0	1	11	2	74	0	1 393	59	1	5	1 828
Polvijärvi	0	2	339	17	0	36	5	68	3	92	758	0	0	1 320
Rääkkylä	1	1	114	0	50	7	2	18	1	2	1	382	5	584
Tohmajärvi	0	4	271	0	215	22	1	9	2	2	2	5	828	1 361
Yhteensä	849	1 339	32 265	1 263	2 948	3 587	3 299	3 049	3 019	2 017	1 047	464	1 206	56 352

Vaihtoehtojen tiivistykset

1. Maakunnallinen työllisyysalue (Joensuu vastuukuntana)

- Hallinnollisesti haastava vastuukunnalle erityisesti kustannusten jakamisessa muiden kuntien kesken (suoraan kunnille kohdentuva valtionosuus)
- Asiakkaalle paras toimiessaan (suurin asiakasvolyymi, yhtenäiset palvelut)
- Ei työssäkäyntialueen rikkoutumista
- Yhden toimijan yhdyspintatyö mm. hyvinvointialue, KELA, oppilaitokset, työnantajat = yhteinen työllisyyden ekosysteemi
- Ei lainsäädännöllisesti epäselviä kysymyksiä

2. Kaksi työllisyysaluetta (Joensuu itsenäisesti, muut kunnat yhdessä)

- Hallinnollisesti selkeä Joensuulle (yksi kunta)
- Edellyttää TEM:n hyväksymää poikkeushakemusta (toinen alue ei sisällä keskuskaupunkia), Joensuuta ympäröivän alueen järjestämisvastuussa olevan kunnan määrittelyä sekä riittäviä voimavaroja kahden työllisyysalueen valmisteluun sekä ylläpitoon
- Tiettyjen tehtävien järjestäminen työllisyysalueiden välisellä sopimuksellisella yhteistyöllä, *mikäli sopimuksellisuus kattaa kaiken tarvittavan yhteistoiminnan ja tietojen vaihdon* (TEM:n tulkintaa asiasta odotetaan) – riskeinä
 - * tiedot työnantajan tarpeista ja työnhakijoista eivät välity kuntarajojen ylitse
 - * sopimusviidakko, jossa kustannuksista ym. sopiminen voi olla haastavaa
- Yhdyspintatyöskentely kahden työllisyysalueen ja maakunnallisten toimijoiden (oppilaitokset, hyvinvointialue) kesken

Valtioneuvoston oikeus päättää työllisyysalueista

- Jos työvoimaviranomaisen kyky järjestää työvoimapalveluiden järjestämisestä annettavassa laissa tarkoitettuja työvoimapalveluja olisi merkittävästi heikentynyt muutoin kuin tilapäisesti
- Valtioneuvoston toimivaltaan kuuluu em. tilanteissa päättää:
 - kustannusten jaosta,
 - hallintomallista,
 - virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista
 - ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet.
- VN kuulee ennen päätöksentekoa ao. kuntia ja työllisyysalueen kuntia. Valtioneuvoston päätös yhteistoiminnan ehdoista olisi voimassa, kunnes asianomaiset kunnat toisin sopivat.

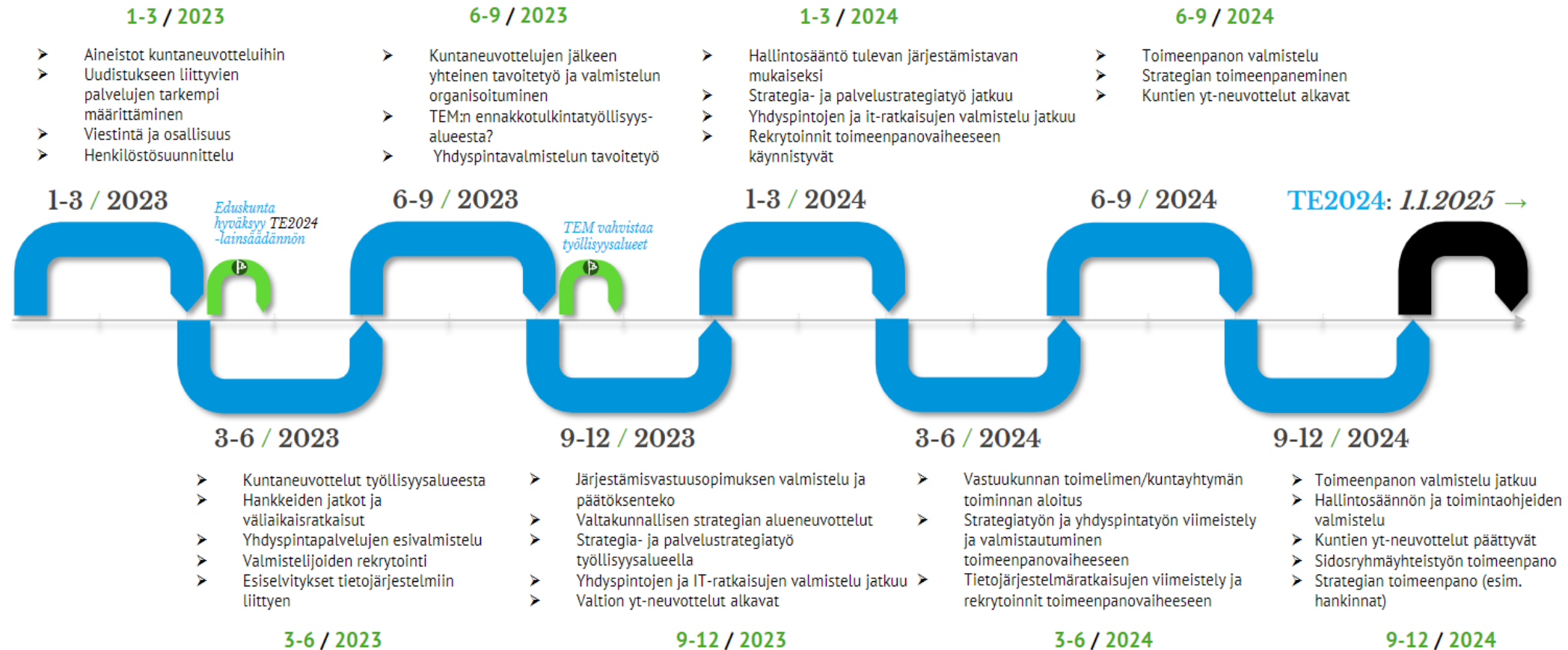
TE-palvelut 2024 -uudistuksen aikataulu

Huom! Perustuslakivaliokunta on antanut lausunnon 27.1.23; Näyttää etenevän 20.3. eduskunnan käsittelyyn

Aikataulu järjestämisvastuualueesta sopimiselle on tiukka: Sopimukset ja kv-päätökset on toimitettava valtioneuvostolle lokakuun loppuun mennessä.

Valmisteluprosessi

Järjestämisvastuu ja alueellisen ekosysteemin rakentaminen

- Kunkin kunnan omien tavoitteiden, tietopohjan valmistelun sekä valmisteluroolien pohdinta
- Yksittäisen kunnan työllisyysalueratkaisusta riippumatta alueen työllisyys- ja yrityspalveluiden ekosysteemi on alueellinen
 - Työssäkäyntialueet eivät noudata kuntarajoja
 - Esimerkiksi toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen ”toiminta alueet” ei noudata kuntarajoja ja joukossa on osalla alueista muitakin kuin kuntien omistamia toimijoita
 - Palveluntuottajat ovat yleensä alueella samoja
 - Yrityksillä ja muilla työnantajilla voi olla toimipisteitä useammassa kunnassa
 - Hyvinvointialue käsittää aina useamman kunnan
 - Henkilö- ja yritysasiakkaiden asiointialueet edellisten osalta eivät noudata kuntarajoja
- Ekosysteemin palveluverkon rakentamisessa yhteisvalmistelu on välttämätöntä, jotta sen hyödyntäminen on mahdollisimman tehokasta

Joensuun esitys valmistelussa etenemiseksi

Perustetaan kaikkien kuntien **yhteinen TE2024-valmisteluyksikkö**

→ Valmistellaan lähtökohtaisesti **kahta vaihtoehtoista työllisyysaluetta**

1. Maakunnallinen työllisyysalue –Joensuu vastuukuntana

2. Kaksi työllisyysaluetta -Joensuu itsenäisesti, muut kunnat yhdessä

Keskiössä sopimuksellisuuden selvittäminen ja poikkeuslupasuunnitelman laatiminen.

- Joensuu on ilmoittanut ELY:n kyselyyn mahdolliseen yhteisvalmisteluun tarvittavaksi resurssiksi 815 000 € (6 htv+ ostopalvelut ja toimintamenot). Todennäköisesti valtio tulee korvaamaan valmistelun resursseja

Joensuun esitys valmistelussa etenemiseksi

- Joensuu on tarvittaessa valmis tekemään pohjaehdotuksen yhteisestä listatekstistä
 - Nimetään maakunnallinen, poliittinen seurantaryhmä. Seurantaryhmä kokoontuu 1. kerran, kun eduskunta on hyväksynyt lain.
 - Tiedottaminen julkisuuteen alkaa, kun laki astuu voimaan
 - Sisäinen tiedotus järjestetään tarpeen mukaan jo aiemmin
- ➔ Mikäli valmistelun aikana käy ilmi, ettei lainsäädäntö tai muut seikat puolla kahta työllisyysaluetta Pohjois-Karjalaan, arvioidaan tilanne uudelleen.

Keskustelun pohjaksi päätösehdotusluonnos

- Kunnan-/kaupunginhallitus päättää, että
 - X kunta/kaupunki osallistuu julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevan lainsäädännön vaatimaan valmisteluvaiheeseen yhdessä muiden Pohjois-Karjalan kuntien kanssa ja osoittaa omasta organisaatiostaan valmisteluun tarvittavia asiantuntijoita sekä erikseen nimetyn yhteyshenkilön.
 - yhteisvalmistelun aiheuttamat kustannukset jaetaan asukasluvun perusteella valmistelussa mukana olevien kuntien kesken. Mikäli työ- ja elinkeinoministeriö korvaa valmistelun aikana syntyneitä kustannuksia, nettokustannukset jaetaan edellä mainitun mukaisesti.
 - myöhemmin perustettavaan TE24-valmisteluvaiheen maakunnalliseen poliittiseen seurantaryhmään nimetään kuntakohtainen edustaja

Kiitos!